

Waarom de Klimaatcoalitie meedoet aan de Global #ClimateStrikeOnline

April 2020

De wereld kreunt onder COVID-19, een wereldwijde gezondheids crisis. De aanpak van deze crisis - met het redden van mensenlevens als enige doelstelling - heeft de samenleving tijdelijk zo goed als stilgelegd. Die doelstelling heeft nu absoluut prioriteit. **De Klimaatcoalitie is solidair met alle slachtoffers en zij die voor hen zorgen en blijft dan ook net als iedereen 'in z'n kot'** maar zit niet stil, integendeel. De gevulde straten van 2019 zinderen na. We nemen jullie enthousiasme en roep om klimaatbeleid mee in 2020, en roepen onze politici op tot actie. Ook nu. Want ook de klimaatcrisis eist nu al mensenlevens en bedreigt onze samenleving en de natuur. **De effectieve aanpak van de klimaatcrisis laat geen uitstel toe.** Om die reden moeten de economische maatregelen die nu al getroffen worden en nog zullen volgen de focus leggen op de mensen en de samenleving weerbaar, eerlijk en groen maken.

De EU Green Deal als springplank voor een nieuwe economie¹

Het goede nieuws: we hebben een kader. Op het internationaal niveau zijn er **de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen** (SDG's) en **het Akkoord van Parijs**. Op Europees niveau is er **de Europese Green Deal**², gepubliceerd vlak voor COVID-19 de wereld stillegde en een hoge menselijke en sociale tol eiste. De globale economische recessie vraagt daadkrachtige antwoorden, zodat mensen die getroffen zijn door de gezondheids crisis en de recente maatregelen niet achterblijven. Het kader voor de Europese landen moet een versterkte EU Green Deal zijn. Door de klimaatdoelstellingen te verhogen, voldoende financiering te voorzien en resoluut te kiezen voor sociaal rechtvaardige maatregelen te nemen en internationale samenwerking en solidariteit, kunnen we **de recessie omkeren in een kans om een nieuwe economie te creëren**, die zowel sociale als planetaire grenzen respecteert.

- Verhoog de ambitie voor 2030

Net als vele andere internationale toppen en evenementen, werd de klimaatop in Glasgow (COP26) uitgesteld in het licht van de aanpak van de wereldwijde COVID19-crisis. COP26 moest de hoogmis van de ambitie worden: alle landen beloofde in Parijs in 2015 dat ze **nieuwe, aangescherpte klimaatplannen** zouden indienen in 2020. Die deadline blijft, ondanks het uitstel van de klimaatop. De klimaatcrisis zelf laat immers geen uitstel toe. Europa moet het voortouw nemen.

---

¹ Zie ook onze algemene analyse van de Europese Green Deal
<http://www.klimaatcoalitie.be/sites/default/files/documents/Algemene%20analyse%20van%20de%20Europese%20Green%20Deal.pdf>

² Zie ook onze algemene analyse van de Europese Green Deal
<http://www.klimaatcoalitie.be/sites/default/files/documents/Algemene%20analyse%20van%20de%20Europese%20Green%20Deal.pdf>

> Dat betekent concreet:

- Keur ten laatste op de Europese Raad in juni een **verhoging van de 2030-doelstelling naar minstens 55%³ vermindering van de uitstoot** (ten opzichte van 1990) goed. Dat vraagt ook het Europees Parlement⁴.
- Zorg voor financiering op maat van de uitdagingen

De snelle en grootschalige financiële maatregelen als reactie op COVID19 en vooral de potentiële economische recessie, leren ons dat véél kan wanneer de politieke wil er is. De financiering voorgesteld in het kader van de Green Deal (1000 miljard over 10 jaar) verbleekt in het licht van de bazooka die werd bovengehaald om de Europese economie overeind te houden in 2020. Die bazooka is een kans: door ze massaal in te zetten voor **groene, sociale en duurzame investeringen**, met inbegrip van voorwaarden voor een rechtvaardige transitie in bepaalde sectoren, en tegelijk te **desinvesteren uit de fossiele sector**, kan de economische recessie omgezet worden in een versnelde transitie naar een koolstofarme en sociaal rechtvaardige samenleving.

> Dat betekent concreet:

- **Investeer massaal in de sectoren die essentieel zijn om de weerbaarheid van onze samenleving** tegen verschillende soorten crises te verhogen en voor **de transitie naar een koolstofarme samenleving** zoals agroecologie, renovatie en isolatie van gebouwen, (infrastructuur voor) emissievrij openbaar vervoer en hernieuwbare energie.
- Schaf geleidelijk alle subsidies en belastingvrijstellingen voor en investeringen in fossiele energie af.
- **Prioritiseer duurzame sectoren en het vergroenen van sectoren bij het toekennen van staatssteun.** Ken geen staatssteun toe zonder strikte sociale, klimaat- en milieuvorwaarden, in het bijzonder voor eventuele steun aan de lucht- en scheepvaartsector. Breng de milieunormen voor de sectoren die steun vragen in lijn met de Europese Green Deal en zwak de ambitie ervan niet af (bijvoorbeeld de Europese uitstootnormen voor wagens en vrachtwagens).
- **Vraag de EU om klimaatinvesteringen buiten de begroting te houden** en maak van de Europese Investeringsbank (EIB) een slagkrachtige klimaatinvesteringsbank. Zorg dat ook het monetair beleid, en andere interventies van de Europese Centrale Bank (ECB), de doelstellingen van de Green Deal ondersteunen⁵.
- Neem maatregelen waarbij niemand uit de boot valt

De maatregelen die genomen worden in het licht van de economische recessie en de klimaatcrisis hebben één belangrijk ding gemeen: om de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen te behalen, moeten ze gericht zijn op burgers, werknemers en KMO's, niet op grote bedrijven en aandeelhouders. Het uitgangspunt is **de rechtvaardige transitie**, waarbij de strijd tegen sociale ongelijkheid en andere vormen van discriminatie samenvloeit met de strijd tegen de klimaatcrisis, zodat de negatieve sociale impact voor iedereen en met name werknemers in getroffen sectoren geminimaliseerd worden en de

³ We wijzen erop dat die doelstelling overeenstemt met het traject dat ons brengt naar 2 °C opwarming in vergelijking met de pre-industriële tijd. Omdat de doelstelling om te streven naar maximum 1,5 °C prioritair is, is de Europese doelstelling voor een vermindering van minstens 55% van de uitstoot tegen 2030 een strikt minimum.

⁴ Europees Parlement (2020). European Parliament resolution of 15 January 2020 on the European Green Deal (2019/2956(RSP)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_EN.pdf

⁵ Zie ook de voorstellen die gemaakt worden bij de petitie voor een 'Real Green Deal', die onder meer de oprichting van een echte klimaatbank vraagt, die jaarlijks 300 miljard euro aan leningen met nulrente zou voorzien. <https://realgreendeal.eu>

kansen die nieuwe sectoren bieden maximaal benut worden. Deze transitie moet garanderen dat niemand achterblijft, met specifieke aandacht voor de meest kwetsbare en mensen in precare situaties.

> Dat betekent concreet:

- **Garandeer waardig werk voort elke werknemer die een impact zal voelen van de ecologische transitie.** Geef met de middelen van het Just Transition Fund prioriteit aan steun voor werknemers en in het bijzonder professionele omscholing.
- **Maak van milieu- en klimaatmaatregelen een hefboom voor het verminderen van ongelijkheid en armoede** in Europa en elders in de wereld, met speciale aandacht voor het risico op energiearmoede
- Organiseer op Belgisch niveau een **nationale conferentie over de rechtvaardige transitie** met de verschillende betrokken sectoren, het middenveld en de politiek. Neem de conclusies en aanbevelingen van deze conferentie mee in de implementatie en evaluatie van het Nationaal Energie- en Klimaatplan.

- Kies resoluut voor internationale samenwerking en solidariteit

De pandemie toont ons, net als de opwarming van de aarde, dat we **allemaal in hetzelfde schuitje zitten als het gaat om wereldwijde crises**. Hoewel de twee crises niet alle landen en mensen op dezelfde manier en op hetzelfde tijdstip treffen, bedreigen ze wel de hele wereld. Meer dan ooit is duidelijk dat internationale samenwerking de enige weg vooruit is om mensenrechten en ecosystemen te beschermen. Wat de klimaatcrisis betreft, zijn het de landen in het Zuiden die het zwaarst getroffen zijn, maar de gevolgen zijn in alle regio's van de wereld zichtbaar.

Het is dus cruciaal dat rijke landen hun engagementen inzake klimaatfinanciering nakomen, om ontwikkelingslanden extra middelen te geven om hun samenleving weerbaar en duurzaam te maken. Dat is extra belangrijk nu de impact van de coronacrisis ook in ontwikkelingslanden hard zal toeslaan, niet het minst omwille van precare gezondheidssystemen onder meer als gevolg van beperkte toegang tot energie. De crisis zelf en de economische recessie dreigen bovendien een half miljard mensen extra in armoede te duwen⁶.

> Dat betekent concreet:

- Kom de engagementen inzake **nieuwe en additionele internationale klimaatfinanciering** en structurele ontwikkelingssamenwerking na, ook in tijden van economische recessie
- **Ondersteun slachtoffers van de klimaatcrisis**, die nog kwetsbaarder zullen worden door de COVID19-crisis, door nieuw en additionele middelen te voorzien voor 'loss and damage' ofwel schade en verlies als gevolg van de klimaatcrisis.
- Garandeer dat **respect voor mensenrechten** centraal staan in de maatregelen die getroffen worden om de gezondheids crisis en de nasleep ervan aan te pakken.

---

⁶ Oxfam (2020). Dignity not destitution. An 'Economic Rescue Plan For All' to tackle the Coronavirus crisis and rebuild a more equal world. <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620976/mb-dignity%20not%20destitution-an-economic-rescue-plan-for-all-090420-en.pdf>

Nood aan beleidscoherentie

Onze complexe en geglobaliseerde samenleving heeft nood aan **een overkoepelende en coherente visie**. Om een weerbare en rechtvaardige samenleving te creëren na de pandemie, moet al het beleid dat de Europese Unie en België uittekenen in lijn zijn met de Green Deal en de engagementen aangegaan in het Akkoord van Parijs en de VN Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

Het energie-, transport-, landbouw-, handels- en financieel beleid dat betrekking heeft op ontwikkelingslanden, moeten tegelijk coherent zijn met de klimaatdoelstellingen en met **het ontwikkelingsbeleid**, en in lijn zijn met internationale mensenrechtenverdragen. Bovendien is het belangrijk dat dit beleid hand in hand gaat met **natuurbeleid en de strijd tegen de biodiversiteitscrisis**. Dat die laatste cruciaal is, ook voor de mensheid, is nog maar eens bewezen met de COVID19-crisis. Verlies van biodiversiteit en ecosystemen verhoogt de kans op overdracht van virussen van dieren op mensen⁷. De Klimaatcoalitie ziet in de Green Deal en het aangekondigde Belgische relancebeleid kansen om een halt te roepen aan zowel de klimaat- als de biodiversiteitscrisis. We vragen om een ecologisch herstelbeleid in het hart van de economische heropleving te plaatsen.

> Dat betekent concreet:

- Stop het gebruik van **biobrandstoffen op basis van landbouwgewassen** en garandeer dat de impactevaluatie gepland in 2020 zoals vermeld door het Nationaal Energie- en Klimaatplan ook rekening houdt met respect voor mensenrechten en de impact op biodiversiteit.
- Maak elk **handels- of investeringsverdrag** afhankelijk van de aanwezigheid van een bindend hoofdstuk over duurzame ontwikkeling en een bijhorend sanctioneringsmechanisme, de afwezigheid van investeerder-staatsarbitrage (ISDS) en de ratificatie van het Akkoord van Parijs.
- Erken dat de **strijd tegen biodiversiteitsverlies** een belangrijke hefboom is om de opwarming te beperken tot 1,5 °C en om toekomstige pandemieën te vermijden. Dat houdt onder meer de strijd tegen geïmporteerde ontbossing in, in het bijzonder gekoppeld aan de consumptie van vlees, soja, palmolie en andere producten gelinkt aan ontbossing.
- Pleit op EU-niveau voor krachtige maatregelen om de **biodiversiteits- en klimaatcrisis samen aan te pakken**. Dit kan door zowel de EU-biodiversiteitsstrategie als de "Farm to Fork"-strategie een sterke rol te geven in de uitvoering van de Green Deal. Pleit tegelijk voor meetbare en juridisch bindende natuurdoelstellingen die in elke sector tot uiting komen.

Lessen uit de gezondheidscrisis

De aanpak van de coronacrisis is drastisch en de socio-economische gevolgen voor miljoenen mensen wereldwijd zijn groot en zullen nog toenemen. De ongeplande economische recessie is geen synoniem voor degrowth noch gewenst. De tijdelijke daling van uitstoot die ze met zich meebrengt is geen resultaat van systeemverandering. Maar we kunnen wel lessen trekken uit de realiteit van de afgelopen weken en maanden.

Een belangrijke les: **beleid op basis van wetenschappelijk advies** wérkt. De beslissingen van de afgelopen weken zijn gestoeld op het advies van virologen wereldwijd en snel onderzoek naar COVID19 en de oorzaken, gevolgen en oplossingen ervoor. In België luisterden we massaal naar hun advies om de curve af te vlakken. Hetzelfde moeten we doen om de ergste impacts van de klimaatcrisis af te wenden. En de wetenschap op dat vlak is duidelijk: om de opwarming te beperken tot maximaal 1,5 °C,

---

⁷ The Guardian (2020). 'Tip of the iceberg': is our destruction of nature responsible for Covid-19? <https://www.theguardian.com/environment/2020/mar/18/tip-of-the-iceberg-is-our-destruction-of-nature-responsible-for-covid-19-aoe>

moet de globale uitstoot tegen 2030 halveren en naar een globale koolstofarme samenleving ten laatste in 2050. Europa moet als rijke, historische vervuiler het voortouw nemen en méér doen.

Een tweede les is dat we nood hebben aan **effectief en daadkrachtig multilateralisme**, met een versterkte samenwerking en solidariteit tussen landen in het licht van globale uitdagingen. Als landen op zichzelf terugplooiën zullen de antwoorden minder effectief, minder eerlijk en duurder zijn voor iedereen. Onze beleidsmakers moeten voluit gaan voor samenwerking, afstappen van een kortetermijn logica en kiezen voor het bouwen aan systemische oplossingen op wereldschaal.

Tenslotte, door een crisis als een crisis te behandelen, zijn **doortastende maatregelen** mogelijk, zowel op vlak van gedragsverandering als financieel. De opwarming van de aarde zorgt nu al voor slachtoffers - vooral in het globale Zuiden - en zal dat in de toekomst nog meer doen. De aanpak van de COVID19-crisis toont dat in extreme nood, onze beleidsmakers in staat zijn om drastische maatregelen te treffen. Deze politieke wil is ook nodig om de milieu- en klimaatcrises aan te pakken. Bovendien moet elke noodmaatregel samengaan met sociale en solidaire maatregelen om ervoor te zorgen dat de meest kwetsbare mensen in onze samenleving niet achter blijven. Deze maatregelen zijn logisch, want middelen gependend aan de rechtvaardige transitie naar een koolstofarme samenleving zijn geen uitgaven zijn maar investeringen: op termijn brengen ze op in de vorm van welvaart en jobs⁸.

En in België?

België staat niet op zichzelf en zal na de pandemie ook een nieuwe economie moeten opbouwen. Onze beleidsmakers hebben een unieke kans om een meer **weerbaar, eerlijk en duurzaam systeem** op te bouwen. Dankzij de Green Deal zijn zowel het kader als de koers duidelijk, maar nu hebben we de politieke wil nodig om ze snel uit te voeren en de verplichtingen van het Akkoord van Parijs na te leven. De Europese dynamiek rond de Green Deal is een belangrijke hefboom om de ambitie in verschillende sectoren zoals transport, de circulaire economie of de industrie te verhogen en een echte transitie op gang te brengen in België. Dit nieuwe klimaatbeleid moet hand in hand gaan met sociaal beleid.

Zeventien landen vragen aan de Europese Commissie om de **Green Deal als kader te gebruiken voor het economisch herstel na de gezondheids crisis**⁹. België ondertekende deze brief niet omdat Vlaanderen op de rem ging staan. Dat ons land dergelijke logische en niet-controversiële oproep niet kan steunen is zorgwekkend. **De Klimaatcoalitie dringt erop aan dat België alsnog aansluit en vervolgens zelf beleid voert om deze oproep vorm te geven.**

Voor de aanpak van de coronacrisis is **intra-Belgische samenwerking** van vitaal belang, zodat de maatregelen coherent zijn over het hele land. Dat had het grootste deel van de partijen in het parlement snel begrepen. Voor de klimaatcrisis geldt hetzelfde: onze regeringen moeten uit hun silo's komen en de basis leggen voor een effectieve samenwerking op maat van de uitdaging. Beslissingen moeten bovendien **wetenschappelijk onderbouwd** zijn, aan **democratische controle** worden onderworpen en in overleg met het middenveld en de betrokken sectoren worden genomen.

We staan op de drempel van een nieuwe samenleving. We moeten nu de juiste beslissingen maken, zodat de nieuwe economie zowel de mensen als het milieu respecteert. België moet samen met andere Europese landen het voortouw nemen. De Klimaatcoalitie vraagt daarom dat België, in navolging van

⁸ Wat het creëren van jobs betreft, heeft België het meest te winnen van alle Europese landen bij de transitie naar een koolstofarme samenleving. Zie de studie van Eurofound : Energy scenario: Employment implications of the Paris Climate Agreement (2019): https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/fomeef18003en.pdf

⁹ Climate Home News (2020). European Green Deal must be central to a resilient recovery after Covid-19. Geraadpleegd op 20.4.2020 via https://www.climatechangenews.com/2020/04/09/european-green-deal-must-central-resilient-recovery-covid-19/?utm_source=POLITICO.EU&utm_campaign=922d04ca63-EMAIL_CAMPAIGN_2020_04_14_04_55&utm_medium=email&utm_term=0_10959edeb5-922d04ca63-190548415

Finland¹⁰, een **task force voor een 'groene relance'** opzet en om betrokken te worden in deze task force.

CONTACT

Lien Vandamme
11.11.11
lien.vandamme@11.be
www.klimaatcoalitie.be

De Klimaatcoalitie vertegenwoordigt volgende milieu- en natuurorganisaties, vakbonden, ontwikkelingsorganisaties, burgerbewegingen en jongerenorganisaties:

11.11.11, Aardewerk, ABVV, ACLVB, ACV, Amis de la Terre Belgique, Amnesty International Belgique francophone, APERe, Association pour les Nations Unies, Arbeid & Milieu, Associations 21, Bond Beter Leefmilieu, Beweging.net, Bos+, BRAL, Broederlijk Delen, Chirojeugd Vlaanderen, Climat et Justice Sociale, Climate Express, Climaxi, CNAPD, CNCD-11.11.11, Conseil de la Jeunesse, deMens.nu, Djapo, De Natuurvrienden, Eco-Vie, Ecoconso, Eckerk, Émergences, Entraide et Fraternité, EVA, Fairfin, FIAN Belgium, Financité, FUCID, Gezinsbond, Globelink, Goodplanet, Gracq, Grands-Parents pour le Climat, Greenpeace, Grootouders voor het klimaat, Groupe One, Inter-Environnement Wallonie, Imagine Magazine, JNM, Klimaat Podium Brugge, Klimaatzaak, De Kringwinkel, Kriskras, LEF, Les Scouts, MATM, Memisa, Mouvement Ouvrier Chrétien, MPEVH, Natuur.koepel, Natuurpunt, Netwerk Bewust Verbruiken, Netwerk Duurzame Mobiliteit, Oxfam-in-België, Refresh Brussels, Réseau Transition, Rikolto, Rise for Climate Belgium, SCI Belgium, Scouts en Gidsen Vlaanderen, Transitie Vlaanderen, Velt, Viva Salud, Vlaamse Jeugdraad, Vogelbescherming Vlaanderen, Vrouwenraad, WWF, Zomer Zonder Vliegen.

---

¹⁰

[https://www.ym.fi/enUS/Latest_News/Press_Releases/Press_releases_2020/Working_group_to_draft_proposals_for_sus\(56573\)](https://www.ym.fi/enUS/Latest_News/Press_Releases/Press_releases_2020/Working_group_to_draft_proposals_for_sus(56573))